

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIE
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un ștr peti prima-dată 14 bani, a doua-dată
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Scriitorul popular Ioan Creangă.

— Un pătrar de veac dela moartea lui. —

Zi cu zi, an cu an, s'a scurs un pătrar de veac dela moartea celui mai mare povestitor și scriitor popular al Românilor, care a fost Ioan Creangă. În foile și revistele românești au apărut articole numeroase închinare memoriei marelui povestitor.

Ioan Creangă a fost cu trup și cu suflet al poporului, al acelor țărani năcăjiți cu copii mulți și bucate puține, cu credințe și preoți, cu biserici, școli, sărbători și jocuri, cu un cuvânt al țărănilor cari trăiesc suferind o viață întroagă printre rari stropi de bucurie.

„Fonia Poporului” este: tot a poporului, adecă a țărănilor sau sătenilor, descriși atât de pătrunzător prin peana lui Creangă. De aceea ne împlinim o sfântă dorință ocupându-ne de personalitatea marelui scriitor al poporului, dela a cărui moarte prăznuim acum un pătrar de veac.

Ioan Creangă s'a născut la 1837 în satul Humulești, județul Neamțu (Moldova) din părinții țărani: Stefan al lui Petrea Ciobotarul și Smaranda. A învățat c rto întâi la școala din Humulești, „o chilie făcută din chieciuaia sătenilor”, — după cum însuși zice în Amintirile din copilărie, — sub conducerea dascălului Valile, care era și cantorul bisericii din sat, iar după plecarea acestuia la oaste, cu dascălul Iordache. Se pare însă că acesta bătea c m des școlarii; deaceea și ei începuse a se cam răzni de școală. Luat apoi de un unchiu al lui, Creangă a fost dat la învățătură mai departe la o școală din alt sat, apoi trimis ca să învețe cântarea bisericească din Târgul Neamțului (orașel în România), în urmă la o școală de preoție (seminar) din Făl-ticeni. Peste puțină vreme însă se desființă școala aceasta, trimițându-se cei mai tineri dintre școlari la seminarul Socola din Iași.

Cumultă greutate se despărți Creangă de familia sa, de satul său, pe care l iubea foarte mult. Dragu-mi era satul nostru, — zicea Creangă, — cu Ozana cea frumos curgătoare și limpede ce cristalul, în care se oglindește cu măhnire Cetatea Neamțului de atâtea vecuri! Dragi îmi erau tata și mamă, frații și surorile și băieții satului, tovarășii mei de copilărie, cu cari iarna, în zilele geroase mă desfătam pe ghiță și la săniș; iar vâra, în zile frumoase

de sărbători, cântând și chiuind, cutreeram dumbrăvile și lunci'e umbroase, țarinile cu holdede, câmpul cu florile și mândrele dealuri, de după cari îmi zâmbeau zorile, în sburdalnică vârstă a tinereții! Asemenea dragi îmi erau șezătorile, clăcile, horile și toate petrecerile din sat, la cari luam parte cu cea mai mare însuflețire.

Dela 1855 până la 1859 Creangă stete în seminar; atunci, luând atestatul veni în satul natal; apoi se însură la Iași și întâi ca diacon la biserica „Patruzeci de sfinți”, apoi la alte biserici. Deși foarte înaintat în vârstă, căsătorit de trei ani, Creangă a intrat, într'o pedagogie din Iași spre a studia căriera de învățator, deoarece căriera preoțască nu o prea iubea. După isprăvirea acestui curs, a fost numit ca învățator la o școală din Iași.

Întâi preot, apoi învățator, după aceea negustor, apoi profesor și iar învățator, Creangă a dat o viață elocin-mată și amărită, mai ales din cauza că ură linguirea, nevrând să-și încovoie spatele spre umilință față de nimenea.

Prieten bun cu marele Eminescu, multe zile le-au petrecut împreună, cotindu-și unul altuia scrierile lor și cercetând ședințele societății „Junimea” din Iași, unde se strângeau pe atunci toți scriitorii de frunte ai Românilor.

Pe lângă amintirile din copilărie, cari l'au ridicat pe Creangă în rîndul uemuritorilor prin farmecul și frumșetea descrierii, unce se perindă pe di-

naintea ochilor sufletesti nu numai amintiri fugare, ci viața întreagă de pe sate cu toate frământările ei, mai aveau rămase dela el și frumoasele basme scrisă într'o limbă dulce și curgătoare. Mai ales în basmul lui Harap Alb aflăm zugrăvit cu o măestrie deosebită uriași ca Ochila, Setila, Flămânzilă, unul care vedea și în măruntaieje pământului, altul sa-e bea apa dela 24 iazuri și o gărlă (râu) și striga că să usucă de sete, iar altul care mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și striga că crapă de foame. Apoi celelalte minunate povestiri ca: „Soacra cu trei nurori”, „Capr cu trei iezi”, „Dănilă Prpepolenc”, „Moș Nichifor Coșcarul”, „Ioan Turbină” și altele, cari provoacă cetitorului o veselie și un râs nedescris.

Dintre scrisorile în cari se ocupă mai serios cu soarta țărănilor este frumoasa bucată „Moș Ion Rontă și Unț-reca”, care o dăm în altă parte a foii. În ea Creangă vrea să arate că unirea între țărani și domni nu se face numai prin vorbe răsuflate, ci prin ajutorul domnilor, când și aceștia vor pune umărul lor alături de al țărănilor, numai atunci va putea fi adevărata unire.

Amintirea lui Creanga nici când nu se va șterge din sufletele Românilor. Se vor mai scurge încă multe șerturi de vecuri, alte rânduri de oameni vor lua locul celor de azi și unii dela alții, din tată în fiu, fiecare Român vă învăța să cinstească cu drag amintirea marelui scriitor al poporului românesc.

Situația războiului.

Mersul operațiunilor de luptă în zilele din urmă nu prezintă vre-o deosebire mai mare pe nici un câmp de războiu. Atât în Franța și Belgia, cât și în Polonia sunt mai mult numai lupte nefsemnate de artilerie. O acțiune mai vie a fost în Galiția vestică din partea Cracoviei, în Carpați și în partea de sud a Bucovinei, unde înaintarea Rușilor a fost oprită.

Pe toate fronturile piedeca de căpetenie a luptelor este timpul nepotrivit de iarnă, care mereu aduce viscole și zăpadă, când în munții Voghezi din Franța, când în Polonia sau în Carpați.

Dar pe lângă tot timpul nefavorabil, în Carpați luptele n'au încetat. Rușii nu-și dau pace. Begseamă fiindcă au auzit, că monarhia se pregătește de o luptă mai mare cu Sârbii, au crezut de nimerit să dea din nou năvală în Bucovina și prin unele pasuri de ale Carpaților. Dar nu le a izbutit. La Iacobeni (în Bucovina) a fost înfrântă ofensiva (atacul) Rușilor, cari astfel au fost siliți a se mai domoli.

De asemenea — dupăcum spun telegramele oficioase — armată noastră a respins pe Rusi înapoi în partea de sus a rîului Ung până la pasul Uzsok, care după lupte de trei zile a fost din nou reocupat. Acest pas ajunsese în mâinile Rușilor dela 1 Ianuarie și pentru el s'au dat atâtea lupte în decursul timpului. Spre nordvest dela acest pas și văile rîului Nagyág luptele durează încă.

De pe câmpul de luptă dela sud (cu Sârbii și Muntenegrinii) nu e nimio deosebit de raportat. Pregătirile armatei noastre sunt încă tot în curgere. Dar

În curând se vor sfârși, pe când ne putem aștepta la începerea unei acțiuni mai mari din partea armatei austro-ungare, spre care scop s'au luat toate măsurile.

Operațiile de luptă în Caucazia (împotriva Turcilor și Rușilor) încă nu dau înaintea, iar știrile ce le publică Turcii și Rușii, mai totdeauna se bat în capete. Unii susțin una, ceilalți alta.

Alte momente de remarcă mai sunt: Noul ministru austro-ungar de externe baronul Burian a fost în cartierul german la împăratul Wilhelm, dar în ce cauze nu se știe sigur. — Presa europeană se ocupă mult cu ministrul din Roma, Bülow, care ar avea o mare însărcinare pe lângă guvernul italian. — În zilele trecute a plecat la Roma fostul ministru de externe al Bulgariei, Ghenadief, dorind să se informeze asupra ținutei Italiei cu privire la Peninsula Balcanică — Ministrul de finanțe al Franței, Angliei și Rusiei se intruncesc zilele acestea la Paris, unde e vorba că vor să pună la cale facerea unui nou împrumut de războiu în sumă de 15 miliarde, ce nădărnicează planuri de pace!... — Între guvernul englez și al Statelor Unite sunt mereu schimburi de note (scrise), din cauză că Anglia nu vrea să lase trecerea de cereale și alte mărfuri din America pentru Germania.

Știri și telegrame

sosite după Bobotează până la sfârșitul săptămânii trecute.

Luptele din Carpați, Bucovina, Galiciia, Polonia și Serbia.

În cele următoare dăm părțile de competență din telegramele oficiale, cari s'au trimis de la biroul de presă al prim-ministrului. Ele cuprind rapoartele sosite din cartierul general al armatei noastre.

Budapesta, 21 Ianuarie. Starea în general neschimbată, față de zilele trecute, și afară de unele mici lupte de patrule date în Polonia, — pe câmpul de operații dela nord au decurs numai lupte de artilerie. Pe valea râului Danajecz artileria noastră a bătut cu succes unele detașamente din linia de apărare principală, izbutind să-i scotească pe Ruși dintr-o mănăstire, pe care aceștia o ocupaseră mai înainte. Un detașament de-al nostru a înaintat până la râu, cauzând dușmanului pierderi de mai multe sute de oameni și aruncând în aer podul, pe care Rușii l-au întins peste Danajecz. — În Carpați au avut loc numai unele ciocniri mai mici.

General Höfer.

Budapesta, 22 Ianuarie. Situația e pe întregul front neschimbată; doar aici colea de se mai desfășură câte o luptă de artilerie. — General Höfer.

Budapesta, 23 Ianuarie. Spre nord dela Vistula s'au desfășurat alături lupte mai vii de artilerie. Artileria noastră a operat cu mai mare succes decât în trecut în ținutul cel mai dinspre sud al râului Nida și spre nord dela Chocimye, unde i-a succes, ca să dărime o gară și astfel a produs întrucaută în operațiile de transportare a trupelor dușmane. Lupte de artilerie cu rezultat ceva mai schimbăcios au decurs și în sudul Vistulei, precum și în alte părți ale frontului. — În Carpați situația a rămas neschimbată.

Duminică și Luni.

Luptele în Carpați, Bucovina, Galiciia și Polonia.

Budapesta 24 Ianuarie. În Polonia, în Galiciia de vest și în Carpați nu s'a întâmplat nimic deosebit, în-afară de se mai dă câte o luptă de artilerie, de altminterdea totul e liniștit. Atacurile îndreptate de Ruși în contra pozițiilor noastre

din Bucovina de sud s'au terminat prin faptul, că trupele noastre au recapat Cărlibaba, precum și înălțimile, cari sunt în apropierea orașului Rușii s'au retras suferind pierderi grele. — Tot astfel am zădărnicit cu totul încercările Rușilor ca să câștige teren dincoace de linia Cărlibaba-Iacobeni. — General Höfer.

Budapesta, 25 Ianuarie. Pe frontul din Galiciia și Polonia n'a obvenit nici o schimbare. Prin unele părți singuratic decurg lupte de artilerie și se desfășură ciocniri mai mici. Focul artileriei noastre l'a silit pe dușman să se retragă înspre sud dela Tarnow părăsind între câteva tranșee. — În Carpați situația a rămas neschimbată. Iam respins pe Ruși din unele poziții spre sud dela înălțimile pasurilor. — Pe câmpul de operații dela sud (cu Sârbii) n'a obvenit nici o schimbare. — General Höfer.

Luptele Germanilor cu Francezii, Englezii și Rușii.

Budapesta, 24 Ianuarie. Marele cartier german comunică cu ziua de 23 Ianuarie următoarele: Pe câmpul de operații dela vest (Belgia și Franța). Piloți dușmani au aruncat bombe asupra orașelor Gent și Seebriugge (Belgia), dar fără succes. — Dușmanul a atacat ieri după amiază între Souaia și Perthes (Franța) însă a fost zădărnicit de focul nostru. Dușmanul s'a refugiât în tranșeele sale. Trupele noastre au ocupat o poziție în plătura argonică, spre vest dela Fontaine la Mitet, făcând prizonieri 3 ofițeri și 247 de soldați și capturând 7 mitralieze. — Spre nord-est dela Ponta-Mousson am respins două atacuri franceze cauzând dușmanului mari pierderi. — În luptele pe cari dușmanul le-a încercat, pentru ca să-i recupe tranșeele, i-am cuprins dela 21 Ianuarie încoace 7 tunuri și o mitralieze. La Wies-enbach am respins atacurile vânătorilor de Alpi. Atacurile reușite de noapte, pe cari dușmanul le-a îndreptat în contra localității Hartmansweilékopf, au rămas fără succes.

Pe câmpul de operații dela est: În Prusia estică nu e nimic de semnalat. În Polonia de nord în regiunea Schasnyerui am respins atacurile neașteptate ale Rușilor. I-am scos pe Ruși din localitățile Blino și Gojek. Trupele mai alabe rusești, cari înaintau spre Spital Gornin, le-am silit să se retragă. Ofensiva noastră în contra ținutului Sucha a progresat. Spre vest dela Chenciry în ținutul Rawei decurge o vie luptă de artilerie.

Budapesta, 25 Ianuarie. Marele cartier german vestește cu ziua de 14 Ianuarie următoarele: Pe câmpul de operații dela vest, ziua de 23 Ianuarie a trecut fără a putea însemna vre-un eveniment mai important. În pădurile argonice am respins cu ușurință două atacuri

franceze. La Hartmansweilékopf și spre nord-vest dela Steinbach, în munții Voghezi, am progresat (înaintat). Aici am făcut prizonieri 50 de vânători francezi.

Pe câmpul de operații dela est: În Prusia estică și în partea nordică a Poloniei n'a obvenit (nu s'a întâmplat) nici o schimbare. Atacurile noastre îndreptate în contra ținutului Sucha, la Borzymow au fost încununete cu succes. Contratacurile dușmane le-am respins cauzând inamicului pierderi grele. Am zădărnicit atacurile rusești îndreptate în contra noastră la Oposno.

Războiul Turcilor.

Constantinopol, 23 Ianuarie. Marele cartier general turcesc comunică oficial: Grosul armatei rusești, a cărei încercare de-a ne încununa aripa stângă am zădărnicit-o și — după cum amintit — se retrage dinaintea contra-ofensivei noastre. Trupele noastre urmăresc dușmanul. În 21 Ianuarie trupe englezești au încercat să înainteze sub acoperirea alor trei canoanieri în contra trupelor noastre, la Korna, dar înam respins pe deplin cauzându-le pierderi foarte grele. Pierderile noastre sunt mici.

Marți și Mercuri.

Luptele în Carpați, Galiciia și Polonia.

Budapesta, 26 Ianuarie. Din marele cartier general al nostru se comunică cu ziua de 25 Ianuarie: În Polonia și în Galiciia nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. Numai pe valea Nida a fost o vie luptă de artilerie. Contratacurile, pe cari le-au îndreptat Rușii în contra noastră pentru ca să-și recupe pozițiile, pe cari le-au cucerit dela ei în zilele războiului Ungar, precum și în Vezérszállás, le-am respins prin izbiri sângeroase. Am zădărnicit pe deplin încercările dușmanului dela ne răpa îndărul în Rafailova. Dușmanul s'a retras pe la Zolona. Numărul Rușilor făcuți prizonieri în Carpați în luptele din aceste două zile din urmă este de 1050. — General Höfer.

Luptele Germanilor cu Francezii, Englezii și Rușii.

Budapesta, 26 Ianuarie. Comunicatul oficial al marele cartier german e pentru ziua de 25 Ianuarie următorul: Pe câmpul de operații dela vest în partea orașelor Nieuport și Ypern (Belgia) au decurs lupte de artilerie. — Spre sud dela Bery-au-Bac am pierdut un tranșeu, pe care îl lusem cu câteva zile înainte dela Chalons numai lupte de artilerie, azi s'au desfășurat acolo și lupte de infanterie, cari s'au încă și acum. În pădurile argonice, spre nord dela Verdun și Poul artileria des-oalta o vie activitate. Am respins toate atacurile, pe cari Francezii le-au îndreptat în contra localității Hartmansweilékopf. — În luptele, cari au avut loc în aceste păduri Francezii au avut pierderi grele. Am aflat pe câmpul de luptă francez au mai puțin de 400 cadavre de ale vânătorilor francezi. Numărul prizonierilor francezi se ridică.

Pe câmpul de operații dela est: În Prusia estică pe teritoriul, care se întinde spre est și nord dela Hötzen și Grünbrunnen se desfășură lupte de artilerie. Focul nostru l'a silit pe dușman să-și părăsească câteva poziții din sudostul Grünbrunnen-ului. Atacurile, pe cari Rușii, le-au îndreptat în contra noastră spre nord-est dela Grünbrunnen, le-am respins, cauzând dușmanului pierderi grele. — În Polonia de nord nu e nimic de semnalat. — Spre est dela râul Pilița de-a seama n'am avut de înregistrat vre-un eveniment mai important.

Moș Ion Roată.

De Ioan Creangă.

La 1857, pe când se fietăea Unirea (Moldovei cu Munteuiei) în Iași, boerii molooveni liberali, ca de-al-de Costache Hurmuzachi, M. Kogălniceanu și alții au găsit cu cale să chie me la Anunare și câțiva țărani fruntași, câte unul din fiecare județ (comitat), spre a lua și ei parte la facerea acestui măreț și nobil act național. Cum au ajuns țărani în Iași, boerii au pul mână dela mână de i-au ferch zuit frumos și i-au îmbrățiat la fâl, cu cheburi albe și cușme nouă, de se mirau țărani ce berechet i-au găsit. Apoi, se zice, că i-ar fi dat pe seama unuia dintre boieri, să le fie cuvânt, ca să facă a înțelege scopul chemării lor la Iași.

— Oameni buni, știți pentru ce sunteți chemați aici la noi? zise boierul cu blândețe.

— Vom ști cucoane, dacă ni-ți spune, răspuse cu sfială un țaran mai bătrân, scărpinându-se în cap.

— Apoi iaca ce, oameni buni: De sute de ani două țări surori, creștine și megișe, Moldova noastră și Valahia sau Țara Muntească, ce care poate-ți fi auzit vorbindu-se, se sfășie și se mănâncă într-o dansoală apro cumpăta urgie și picior a neamului românesc. Țări surori și creștine am zis, oameni buni, căci precum ne închinăm noi Moldovenii, așa se închină și frații noștri din Valahia Statara, vorba, hrana, îmbrăcămintea și toate obiceiurile câte le avem noi, le au întocmai și frații noștri munteni. Țări megișe am zis oameni buni, căci num i părășugul Milcov ce trece pe la Focșani, le desparte. «Să-l secăm dar dintr-o sorbire» și să facem sfânta Unire, adică înfrățirea dorită de strămoșii noștri, pe care ei n'au putut s'o facă în împrejurările grele de pe atunci. Iacă, oameni buni, ce treabă creștinească și frumoasă avem de făcut. Numai Dumnezeu sa ne lumineze pe toți cum a ști el mai bine!

— Înțelegem cucoane, așa n'ei, răspunseră câțiva țărani mai rușinoși; că da, dacă nu-ți ști Dumnea noastră ce-i pe lume, noi țărânimea dela casele plugului, avem să știm ce-i bine și ce-i rău?..

— Ba eu drept să vă spun, cucoane, n'am înțeles, ci că zise cu îndrăzneală unul dintre țărani, anume Ioan Roată.

Și apoi chiar dacă ne-am pricepe și noi la câte ceva, cine se mai uită în gura noastră? Vo ba ceea cucoane: Țăranul când merge tropțește și când vorbește hodorogește, să ierte cin-tă fata dumneavoastră. Eu socot, că treaba asta se putea face și fără de noi; că să, noi știm a învăța sapa, coasa și secerera, dar dumneavoastră învățați condusul și cănd vreți, știți a face din alb negru și din negru alb!.. Dumnezeu v'a daruit minte, ca să ne povățuiți și pe noi proxime.

— Ba nu, oameni buni, să tre ut vremea aceea, pe când numai boerii făceau totul în țara aceasta, și o întorc au după ple. A-tăzi toți, dela Vlădică până la opincă, trebuie să luim parte la bunule și fericierea țării. Murca și câștig, dătorii și drepturi pentru toți der putrivă.

Le spușe apoi boierul despra originea Românilor, cum și de cine au fost ei aduși pe aceste locuri; despr suferințele lor și cum au ajuns a fi desbătați și împărățiați prin alte țări. Le dă el pân de câte și mai multe: cu amocul de nucleu, cu taurii învâjbiți și în stârșit se înlește b'etal creștin din răspuseri, ai face să înțele-gă car sunt rozdele binefăcătoare ale Unirii aducându-le aminte, că tot pentru unirea tuturor se roagă și sfânta biserică în toate zilele, mai bine de 1850 de ani. — Ei, oameni buni,

cred că acum a-ți priceput.

— Priceput cucoane, cât se poate de bine, răspuseră mai toți. Dumnezeu să vă ajute la cele bune!

— Ba eu tot nu cucoane, răspuse moș Ion Roată

— Dumnezeu să mă ierte, moș Ioane, dar dumneata, cum văd, ești cam greu de cap; ia haidem în grădină, să vă fac a înțelege și mai bine Moș Ioane, vezi colo în ogradă la mine bolovanul cel mare.

— Il vedem, cucoane.

— Ia fă bine, și adă-l ici lângă mine, zise boierul care ședea acum pe-un jilț în mijlocul țărănilor.

— S'avem iertare, cucoane, n'om putea, că doară acolo-i greutate nu șagă.

— Ia cearcă și vezi.

Moș Roată să duce și vrea să rădice bolovanul, dar nu poate.

— Ia dute și dumneata moș Vasile și dumneata bado Ilie, și dumneata bado Pandelachi.

În sfârșit se duo vre o 3—4 țărani, urnesc bolovanul din loc, îl rădică pe umere și-l duc lângă boier.

— Ei, oameni buni, vedeți?... S'a dus moș Ioan și n'a putut face treaba singur; dar, când v'ați mai dus câțiva întrajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință; greutatea n'a mai fost aceeași.

Povestea cântecului:

Unde-i unul nu-i putere

La nevoi și la durere;

Unde-a mulți puterea crește

Și dușmanul nu sporește.

Așa și cu Unirea, oameni buni; credeți dumneavoastră, că de-a ajuta Dumnezeu a se unii Moldova cu Valahia, avem să fim numai atâția? Frații noștri din Transilvania, Bucovina, Basarabia și cei de peste Dunăre, din Macedonia și de prin alte părți ale lumii, numai să ne vadă că trăim bine, și ei se vor bucura și ne vor iubi de n'or mai îndrăzni dușmanii în vecii vecilor a se lega de Români. D'apoi frații noștri de sânge: Franțuzii, Italianii, Spaniolii și Portughezii ce așteaptă? La orice întâmplare, Doamne fereste, stau să-și verse sângele pentru noi...

Unirea face puterea, oameni buni. Ei acum cred că-ți înțeles și rășințele.

Ba eu unul, să iertați dumneavoastră, cucoane eu tot n'am înțeles, răspunde moș Roată.

— Cum se face asta moș Ioane? Mai bine ce v'am tâlmăcit, și un copil putea să înțeleagă.

— Mai așa, cucoane, răspunseră ceilalți.

Moș Ioane, zise acum boierul cam tulburat de multă oboseală: Ia spune dumneata în legăa dumnilor, cum ai înțeles, cum n'ai înțeles, de când se face atâta vorbă; să auzim și noi.

— Dă cucoane, să nu vă fiu cu supărare; dar dela vorbă și până la faptă este mare deosebire... Dumneavoastră, ca fiecare boier, numai ne-ați porunait să aducem bolovanul, dar n'ați pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneți dineaorea că de-acum toți au să iee parte la serăni, dela Vlădică până la opincă. Bine-ar fi, dacă ar fi așa, cucoane; căci la răboiu inapoi și la pomană năvală, par'că nu prea vine la sôcoteală.

Iar dela bolovanul dumneavoastră am înțeles așa: că până acum, noi țărani a u dus fiecare câte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere; însă acuma săntem chemați a purta im-

preună, tot noi op'nca, o stâncă pe umerele noastre... Să deă domnul, cucoane, să fie altfel mie unuia nu mi-a părea rău.

La aceste vorbe, țărani au început a strânge din umere, a se uita lung unul la altul și a zice:

— Ia poate că și Roată al nostru să aibă dreptate.

— Iar boierul, luându-i înaintea cu glume a înghițit gâluzca și a tăcut molcum.

(Sfârșitul urmează).

Spre orientare.

Aducem la cunoștința celorce încă nu și-au reînnoit abonamentul, că din săptămâna aceasta încolo nu le mdi putem trimite foaia. De aceea îi rugăm să trimită banii cât mui de gracă, ca astfel să le putem trimite foaia și mai departe.

Numeri de probă din foaie trimitem la dorință, cu plăcere oricui. E destul a ni se cere pe o carte postală. Abonarea se poate face cu începutul la fiecare lună. Prețul e un bagatel de 4 cor. 40 bani pe an și 2 cor. 20 bani pe o jumătate de an. Abonații cei noi primesc gratuit și un călindar de părete.

Foaia nu o putem da pe așteptare, fiindcă aceasta ne prea îngreunează purtarea socotelilor pentru cari nu plătesc la vreme. De aceea să nu se supere ceice ne-au cerut amânare de plată, iar noi nu le putem împlini dorința. Purtarea la astfel de socoteli, cu sutele de restanțe, ne-ar incurcă și îngreună administrația din cale afară de mult. Doar pentru astfel de restanțe ar trebui purtat cărți deosebite, și să se trimită la vreme atâtea scrisori și provocări — știm din pășanii, — cari spese de multeori întrec suma de 2 cor 20 bani.

Toți abonații sunt rugați, — când trimiți bani, cer schimbarea adresei, scriu ceva la foaie sau fac orice fel de întrebări, — să scrie negreșit numărul de pe fașia, sub care primesc foaia. Asta e de lipsă pentru orientarea noastră în multe privințe, atât când e vorba de bani, cât și la altfel de publicații ce ni se trimit. Iar abonații cei noi încă să scrie, că ei numai acum a-bonează foaia întâiu.

„Calendarul Poporului“ s'a expedit tuturor acelora, ale căror comande au fost intrate. II noi până în ziua de 27 Ianuarie n. N'am trimis însă pentru accia, cari au comandat dela 1—6 bucăți, dar de așa, ca să le plătească când le vor primi la poștă. Asta nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta, ceea am spus de arătea ori. Cine comandă mai puțin de 10 exemplare, trebuie să le plătească înainte cu 40 bani bucată, iar 5 bani deosebit pentru poștă la fiecare călindar. Amănunte vezi la pagina 7.

Scriitorul I. Creangă despre învățătura cărții. „Cartea îți aduce căecare mângăiere. Eu să nu fi știut a ceti, de mult aș fi înebunit, căte am avut pe capul meu. Însă deschid viețile sfinților și văd atâtea și atâtea și zic: Doamne, multă răbdare ai dat aleșilor tăi! Ale noastre sunt flori la ureche pe lângă cele ce se spun în cărți. Din cărți culegi multă înțelepciune și la dreptul vorbind; nu ești numai așa o vacă de muls pentru fiecare“.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 28 Ianuarie n.

† **Dr. Atanasiu Marinescu.** Rând pe rând, unul câte unul se duc spre locul de vecinică odihnă venerații bătrâni, cari au fost înaintemergătorii celor de azi. Vechea gară s'a spart iai aici cari o alcătuiau aproape toți au părăsit această vale a plângerii. Reposatul Dr. A. Marinescu a făcut parte dintre bunii și vrednicii bătrâni cari prin scrisul lor au contribuit la înaintarea culturală a poporului nostru. Post județegesc de tablă în retragere membru activ al „Academiei Române” din București Dr. Marinescu moare atingând frumoasă vârstă de 85 ani, fiind deplâns de toți cari l-au cunoscut. A răposat Merluri în 20 Ianuarie n. 1915, iar înmormântarea a avut loc Sâmbătă în 23 Ianuarie. Serviciul funebru s'a făcut în catedrala din loc, de unde apoi sicriul a fost ridicat și dus în cimitirul central al orașului Sibiu. — Odihnească în pace!

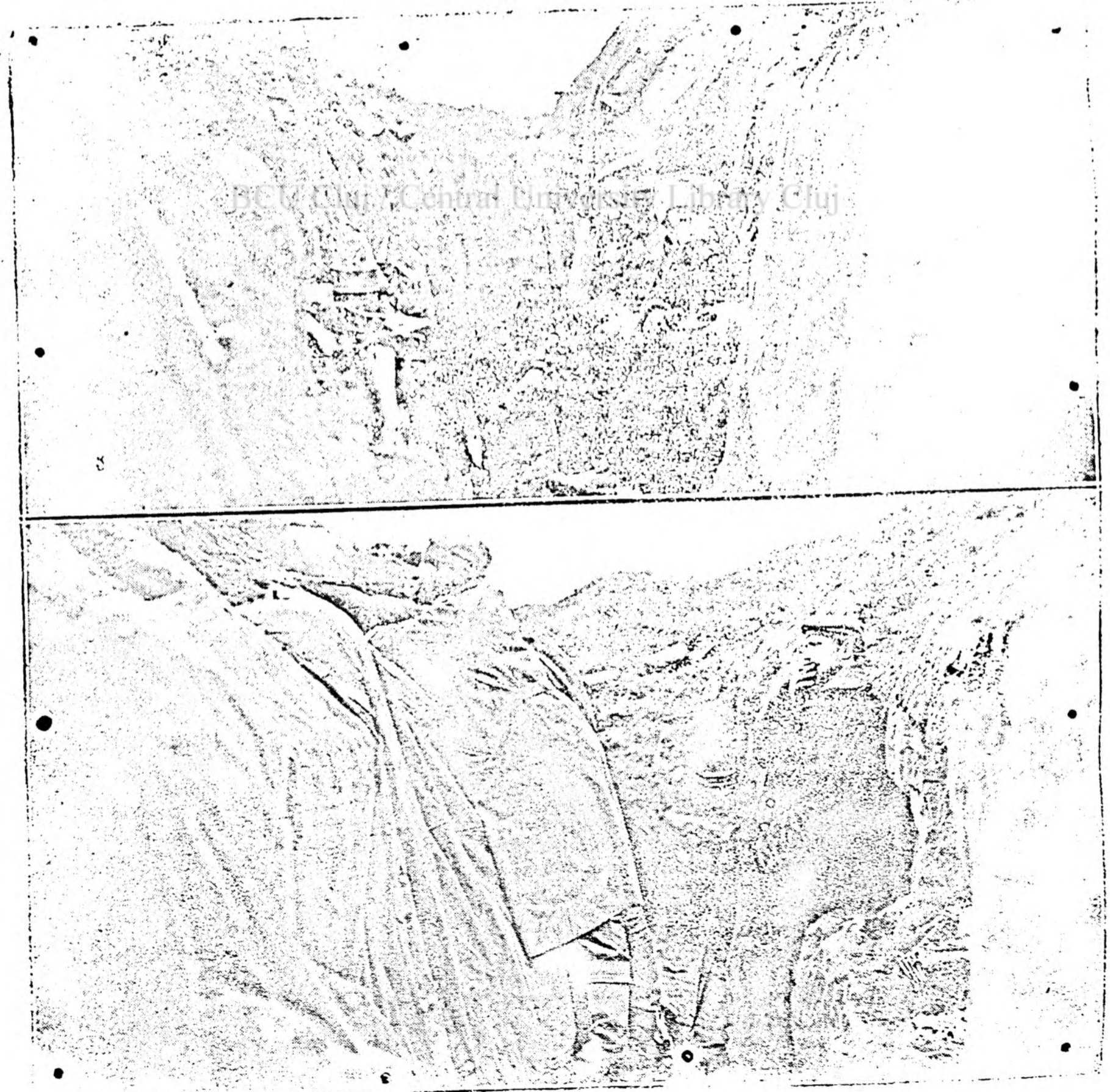
Spre tristă incunoștință. Un a t nobil s'a săvârșit prin botărirea ministrului de războiu, de a se da spre publicare numele tuturor eroilor cari își dau cuftetul prin diferitele spitale militare din monarhie. Știm cu toți că suferim fierii noștri bravi în urma boalelor sau rănilor primite pe câmpul de luptă. Dar se poate ajuta a ujuca până aproape de ramioul lor, totuși fericirea deplăcătoare pentru mame și astfel o parte dintre cei rău bolnavi și duși la spitalele militare. Spre a înmădăta auzele publice despre cazurile de moarte întâmplătoare prin spitale, ministrul de războiu a declarat concursul gazetelor. Astfel începând cu numărul de azi, vom publica numele celor răposați în spitalele garnizoanei din Sibiu.

În 23 Ianuarie în răposat: **Pavel Culi**, gr. cat. coș (cărucăș) (vil la căt ne), din Biala (Galiția) mort de ofițer în Rezerve spitale din cazarma tunarilor. — **Nicolae Poranca**, gr. or., recrut în regimentul de infanterie Nr. 31, 2-a comp. de rezervă, din Peștera (Făgăraș), mort în spitalul garnizoanei din Sibiu. — **Odihaescă în pace!**

Înștiințare pentru prezentarea sub drapel. În urma chemării generale a celor obligați la gloate, sunt datori a să prezenteze în serviciul activ de gloate la locul Comandei de completare a honveztmsi sau al Comandei districtuale de completare numită pe foaia de legitimare pentru gloați, toți acei supuși ai Statului Ungar obligați la gloate, cari au fost asentați în timpul dintre 16 Noiembrie și până la 31 Decembrie anul 1914, precum și la revistele suplimentare de înțoșare înainte în urmă; — și anume cei născuți în 1883, 1884, 1885 și 1886 au să se prezenteze în ziua de 15 Februarie anul 1915, iar cei născuți în anii 1878, 1879, 1880, 1881 și 1882 au să se prezenteze în ziua de 1 Martie anul 1915. Cei ce să prezentează trebuie să a luca cu sine invăitoare (șol) de iarnă, albituri și vestimente, precum și ciorapi de iarnă, mănuși calde, căciulă, pețtar cu mâneci împletit din bumbac, palton de iarnă, încălțăminte tari, unelte de masă, blid, descagă și hrană pe loată rile. Cu pilejul prezentării, purtătorul foaiei de legitimare pentru ploași poate călători pe calea ferată și pe vapor gratuit în clasa

In gropile de pușcat.

— Vezi des: ecou chipului la pagina 6 —

a ucis; acestea foi de legitimare pentru glosași. La stațiunea de cale ferată ori de vapor, la distribuția biletelor, sunt însă a să viza încă de vreme înainte de plecare. Cei obligați la gloate și aflați abili, pe seama cărora n'au fost eliberate foi de legitimare pentru glosași, vor avea veta primăria comunală bile de legitimare ce-i va îndreptăți la călătorie gratuită pe calea ferată (§ 29, partea III, din Instrucția pentru legea despre forța armată. Cel obligat la gloate nu r'a prezentat la chemarea în vremea și la locul numit, va fi adus cu putere armată și conform §-lui 4 din articolul ce lege XXI, din anul 1890, despre pedepșirea neascultării manifestate față pe porunca de chemare, va fi pelepșit cu inobiscare până la doi ani. (Supușii austriaci au fost conchemați pe zilele de 1 și 15 Februarie n. 1915, adică cu 15 zile mai curând).

Nou ministru de război în Germania. Ministrul de război și șef al statului major general al armatei, Falkenhayn a fost delegat la propria cerere, de funcțiile de ministru de război și numit general de infanterie. Generalul major Wald de Hohenburg a fost numit ministru de război și înaintat general de leutnant.

Oprirea certificatelor de trecere peste graniță. Certificatele de 8 zile, cari se eliberau persoanelor ce doreau să treacă granița, s'au oprit de tot. Nimic nu mai poate trece granița fără pașaport la regulă. După noule ordinațiuni peșaportul trebuie să fie provăzut cu portretul celui care călătorește, iar portretul să fie original, (peciulat) de ministerul ungar de interne. Astfel de pașapoarte valabile pe un an se vor putea scoate în modul următor: Se va înainta ministrului de interne un certificat provăzut cu portretul celui care vrea să călătorească, care certificat se va elibera din partea poliției (la cerere din partea primăriei). (Portretul trebuie să fie semnat de un ofițer al poliției sau primăriei prin care se dovedește că o într'adevăr portretul celui care vrea să-și scoată pașaport. Pe baza acestui certificat ministrul de interne va libera pașaportul de bpsă trimițându-l prin ofițerul vice-comitetului, oficiului polițienesc ori organului administrativ respectiv spre a clauzula (înțări) portretul și a-l da celui ce l'a cerut. Respectivul, care a primit pașaportul, înainte de plecare trebuie să prezinte pașaportul consulatului țării în care vrea să meargă (Dacă merge în România, trebuie să-l prezinte consulatului român din Budapesta), căci numai astfel va putea intra în acea țară. Dacă pașaportul nu e vizat la consulatul țării în care călătorește, nu va putea avea liberă trecerea. Sunt multe de îndeplinit însă fără îndeplinirea acestora nimenea nu va putea trece granița. Să sperăm, că această ordinațiune nu va ținea așa mult, pentru că ea de fapt îngreunează orice mișcare a oului.

Caz de moarte. Intre cei mulți, cari nu căzut pe câmpul de luptă în Galiciă, se află și fiul binecunoscutului măestru pentofar Constantin Dragoș din Sibiu, cu numele Ioan Dragoș, culegător și fost corporal în regimentul 23 de hontzi. A căzut la 15 Decembrie 1914 în lupta de la Pădole, lângă Neu-Sandez, lovit în cap de un glonț. Răposatul în etate de 21 ani, era singurul fiu la părinți, cari îl depășeau cu durere împreună cu două surori. — Odihnească în pace!

Redoslavoff despre România. Primul ministru al Bulgariei, Redoslavoff, a făcut următoarele declarațiuni, corespondențului din Sofia al ziarului „Pesti Hirap“, referitoare la România: „Legăturile noastre cu România s'au îmbunătățit mult. Zărele su scris, că între aceste

două țări s'ar fi încheiat o alianță (înțelegere). Oficial aceasta nu s'a îndeplinit, dar împrejurarea este favorabilă unui asemenea lucru. Dacă nu s'a putut ajunge la acest lucru până acum, cauza a fost Dobrogea, dar spiritul de azi al poporului înclină spre așa ceva“. Vorbind de participarea României la actualul război, primul ministru bulgar și-a dat părerea: „Și România va păstra neutralitatea, bine înțeles o neutralitate, care să folosească ambelor țări, în ceea ce privește asigurarea intereselor lor naționale.

Ajutorarea nenorociților cutremurului din Italia. Biroul italian de informații „Stefani“ aduce știrea, că consiliul de miniștri din Roma a hotărât să dea la moment 30 milioane pentru ajutorarea nenorociților cutremurului. Totodată a hotărât scutirea plății, dărilor în părțile bătute dând un moratoriu de 6 luni pentru cambii și obligațiuni comerciale în provincia Apulia și în ținutul Sora.

Aviz. Din partea magistratului orașeneș se aduce la cunoștință, că, conform ordinului ministerial Nr. 8682/914, fiecare moară care produce produce făină numai do-o singură calitate și înțarătă, ca grăul până la 85%, să-l măcină. — Mai departe, conform ordinului ministerial Nr. 8912/914, fiecare proprietar de moară, care are făină sau alte produse de făină spre vânzare sau schimbare, e dator să mestecă făină de pâine cu adăsurile prescrise.

Când se va încheia pacea? Allen-Bot colaborator la ziarul englezul „Daily Chronicle“ se ocupă într'un articol publicat în „Politik“ cu întrebarea când se va încheia pacea. Deși Kitchener conduce armata engleză, vorbește despre 3 ani — scrie Allen Bot — părerea generală în Anglia e, că va reuși să alungă pe Germanii în decurs de un an din Belgia. E foarte problematică ca alinții să poată trece peste Raina. Recuparea Belgiei poate servi însă de hază pentru o pace cinstită, căci e exclus ca pacea să fie încheiată fără recupararea Belgiei, chiar dacă războiul ar ține și 20 de ani. E de sperat, că pacea se va încheia încă înainte de 1916.

Ghiulea drăcească. Dintre cei cari se indeletnicesc cu inventarea (descoperirea) și fabricarea armelor ușgătoare, recordul (câștigul) pare să-l fi ajuns înnoierul american John Hais Hammond. Acesta ocupându-se timp mai îndelungat în atelierul său din Gloucester (statul Massachusetts, în America de nord) cu perfecționarea gloanțelor de tun, i-a succedat să inventeze o ghiulea, care va face senzația înfricoșătoare a războaielor moderne. Anume această ghiulea trimisă în rândurile dușmanilor din gura tunului, va vâră oșel ferbinte în state curgătoare arzând și topind tot, ce li va stă în cale. Afară de aceea efectul (rezultatul) ucigător al acestei ghiulele, va mai fi sporit prin faptul, că din ea se vor împăștia gazuri, cari de care mai ucigătoare, cari vor rămânea pentru totdeauna în locul, în care ghiuleaua a explodat. Astfel, că dacă această ghiulea ar cauza (produce) vre-un foc, bunkoară într'un edificiu mare, pompierii nu vor fi în stare să stingă, deoarece aceștia din cauza gazurilor omorâtoare nu se vor putea apropia de locul unde a izbucnit focul și astfel ceea ce a rămas nepusit de glonț va putea fi nimicit în dragă voie de flacări. Bine înțeles, știrea aceasta o citim într'un ziar american. Locul, unde această ghiulea a fost inventată, e America, iar de întrebunțat, dacă ea va fi existând, se va întru bucurie poate tot — în America.

Târgul de vite s'lenitor la Abrud se va ține în 31 Ianuarie n. 1915, ceea ce prin aceasta se aduce la cunoștință publică.

„Reuniunea de înmormântare din Rășinari“ își va ține adunarea generală ordinară Luni în 2 Februarie st. v. 1915 în edificiul școlii, la oarele 1 după amezzi. *Aleman Dancășin*, director. *Ș Cioran*, secretar-casbar.

In gropile de pușcat.

— Vezi chipul la pagina 5. —

Tot auzim pomenindu-se de »poziții«, când e vorba de vr'o luptă sau altă întorsătură a actualului război. »Dușmanul a fost scos din niște poziții bune«; sau: »ai noștri au ocupat poziții bune« etc. Mulți vor crede că »pozițiile« sunt vr'un loc întins unde luptătorii să pot hărțui în dragă voie...

Poziții bune de mul e ori sunt și cele marate ori mai prăpăstioasă gropi, apoi dâlme, dealuri, după cari se poate ascunde armata, ca nevăzută de dușman să poată arunca plumbii ucigători în loc sigur. De multe ori câte-o groapă sau dâlmă de acestea scutește viața la mii de luptători, deoarece dușmanul primește numai »ploconni«, fără să știe din ce parte li vine.

Chipul de azi ne arată niște gropi, alcătuite de bunul Dumnezeu în scurgerea vancurilor și cari acum sunt întrebunțate ca »deverate oștăți de război«. În parte de sus vedem cum stau feciorii sub scutul stâncilor ascunși de vederea dușmanului, dar în așteptarea poruncii de atac, unii gândind departe, departe, la cei de-acasă, iar alții împășându-se cu... stomacul. În chipul de jos vedem cum unul dintre feciori stă la pândă, scoțând puțin capul afară din groapă, să vadă »cum mai stă lumea« și să privegheze mișcările dușmanului...

Când țara mă chiamă.

Când țara mă chiamă,
De ce mă plângi mamă?
Sau doară gândești,
Că singură ești
Care-ți dai feciorul?
Astămpără-ți dorul
Și bocetul, mamă;
Căci țara când chiamă,
Ne chiamă pe toți,
Din tată 'n nepoți.
Atuncia să plângi,
Mănilă să-ți frângi
Mamă de durere, —
Când țara își cere
Ajutor să-i dai
Și nu poți, că n'ai...
Te mistuie dorul
Te paște fiorul
Că-ți moare feciorul?
Nu te jeli.
— Ceice 'n luptă pier,
Mamă, merg în cer!

Petrea Dascălul.

Frânturi de doină.

I

Do-ul meu de astăvară
L'am perdut de drum de țară
Și-am rămas numai cu jale,
Cu necaz și supărare.
De necaz și jale grea
Mult mă doare inima
Și de atâta supărare
Zi și noaptea's tot pe cale.

II

Vremuri triste, vremuri grele,
Duce-ți lacrimile mele,
Pe aripi de rândunele,
Să le bată vânturile,

Să le uște gândurile,
Gând de mama 'mbătrănită,
De nevastă nechjită
Și de casă părăsită

III

Cat la lună, luna-i sus,
Cat la boi și boii nu s, —
Vântul bate, neaua pică
Și n'am rămas cu nimică...
In z dar m'am ostenit,
In zadar m'auz mai trudit,
Că nimic n'am folosit.

E. Măgură.

Doine voinicești.

I

Frunză verde, foaie lată,
Mândră nu îi supărată
C-ai rămas nemăritată,
Lasă că destul mi-s eu
Blăstămat de Dumnezeu
C'am plecat frumos și tare
Și-am rămas fără picioare,
Și-am plecat prin țări străine

De-aș trăi cât frunza'n vie,
Mărio, dragă Mărie,
Toată viața mi-e pustie,
Căci decând m'am depărtat
Toate mi s'omprăștiat,
Părușniții mi-e repozat
Și tu dragă m'ni uitat.

Franză verde butuiană,
Munte imbrănt de iarnă,
Tu mi ești tată, tu mi ești mamă: —
Munte, munte sloi de ghiță
Pe mulți i-ai strâns din voință,
Și ca mâno, ori primăno
Mă vei strânge și pe mino.

Ioan Lenghel, rezervist.

II

Franză verde măr bătut
Pe-unde-am fost și am trecut
Alte-va nu am văzut
Fără pădure cu spini
Și momente de creștini,
Numai tufe de ele mici
Și momente de voinți

Franză verde măr mustos
Fie urât ori frumos
Moartea doar trătește jos
De-a bătrâni, sau de sunt tineri,
De e Joi sau de e Vineri.

Lazar Lazar și Dumitru Fralea raniți.

Poșta Redacției

Mai multora. Zilnic primim o simedenie de poezii poezii populare și scrisori, dela soldași ori au fost sau mai sunt încă pe câmpul de luptă. Din lipsă de loc nu le putem însă publica pe toate deodată, ci numai pe rând. De aceea rugăm înăduială din partea celorce netot întrebă sau se uită în foaie după versurile lor. Ba mai sunt multe și de acelea, cari peste tot nu se pot publica.

Spre orientare.

Călinarul Poporului pe 1915

a apărut

și s'a început expediarea lui tuturor acelora, cari l-au comandat. Partea cea mai mare s'a trimis deja, iar câțiva puțini îl primesc în zilele acestea.

Călinarul cuprinde mult peste 100 de diferite chipuri

intre cari: dela asasinarea moștenitorului noștru de tron, dela moartea Regelui Carol, fotografiile la difeșii bărbați fruntași ai României, fotografiile tuturor generalilor și conducătorilor mai de seamă ai armatelor austro-ungară și germană, vederi de pe câmpul de luptă, etc. etc.

apoi

mapa Europei, Aziei, Africei, lumea toată, mape de pe toate câmpurile de războiu din Gallia, Polonia, Belgia, Franța și Serbia.

De aceea ne adresăm către toți cetățenii noștri, atrăgându-le atenția, ca să nu-și cumpere călinarul până când nu vor vedea „Călinarul Poporului“, care cuprinde toate amănuntele despre războiul din anul acesta, dimpreună cu cele mai interesante chipuri războinice etc. etc.

Cine a văzut și a cumparat călinarul nostru în anul trecut, s'a putut din destul convinge despre cuprinsul lui bogat. Astfel ca orice vorbă e de prisos. Mai amintim numai atât, încă anul acesta călinarul nostru țara: va surprinde pe oricine prin bogăția lui. În comparație cu prețul aproape de nimic: 40 bani pro exemplar și 5 bani porto. F-și deși în așteptare până ce vedeți „Călinarul Poporului“ pe 1915. Tot așa spuneți și la alți cunoșcuți!

Celce comandă 10, 20, 50 sau mai multe bucăți, precum și toți revanzătorii, primesc: rabatul cuvenit, ca și în anul trecut.

Din cauza stărilor războinice din anul acesta, nu putem da calendarul decât pe lângă trimiterea înainte a banilor sau să se plătească pachetul la scoaterea dela poștă.

Cine vrea să vândă calendare să ceară condițiile pentru revanzători!

RUM, COGNAC

cele mai fine calități cu diferite prețuri

apoi

cele mai fine licheruri

precum și

••• rachiuri curate de •••
drojdii, prune și trevere

se capătă în

Fabrica de licheruri **HEINRICH RIEGER**

Sibiu, Strada Gușteritei Nr. 7.

Nr. 108/1915 not.

2026

Publicațiune.

Comuna Alsógezés, comitatul Nagyküküllő, dă în arândă prin li citațiune publică, ce se va ținea în 21 Februarie 1915, la 2 oră d. a., cârcima comunală pe timpul din 1 Aprilie 1915 până în 31 Decembrie 1917.

Prețul strigărei e 500 cor., valoarea 10%. Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală.

Alsógezés, la 22 Ianuarie 1915.

Primăria comunală.

Moșie de arândat.

Pe hotarul comunei Sănmărtinul sărat (Sosszentmárton, comitatul Turda-Arieș), între Turda și Murăș-Ludoș, se află de dat în arândă o moșie consistătoare din peste 200 jugăre pământ arător și fânaș. Moșie e lângă gară Maros-Ceuce. Arândarea se poate face pe 1—3 ani. Alte informații se primesc dela proprietară văduva Carolina Cismașlu în Sănmărtinul sărat.

2023

Aneecdote
de
Teodor V. Borza
Prețul 80 bani.
Se pot procura dela
Administrația
Foaiă Poporului

Mape de vânzare.

Mapa Europei K .20
Rusiei cu Gallia „ .20
Franței cu Belgia „ .20
Țărilor balcanice „ .20

Se află de vânzare la

Administrația „Foai Poporului“

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosebit.

